

נ.צ.: 17207-17215.13056-13062 גוש: 29985

הכרזת האתר: י-1091 עמ' 1463 18.5.64 IAA: 5202/0

רחוב: ---

תאור כללי: מערות קבורה, מבנה קבורה, שרידי כנסייה ומנזר
הקשר סביבתי: אתר בשולי המרקם האורבני

שמות אחרים: מנזר אונופריוס הקדוש

יעוד המקום: גן ארכיאולוגי פתוח
בעלות: ? המנזר בבעלות הכנסייה היוונית אורתודוקסית
מפעיל המקום: אין. המנזר בהפעלת הכנסייה היוונית אורת'
שימוש כיום: שטח לא מפותח

גודל: בינוני. כ-10 דונם

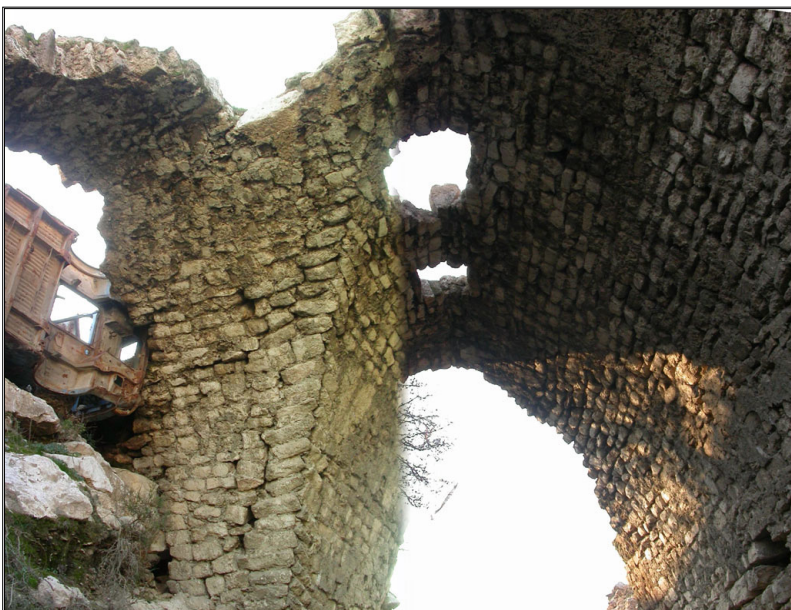
חפירות: לא נחפר. נערכו סקרים ע"י מקאליסטר, קלונר ועוד

ניצפות: בינונית/גבוהה

תיצפות: גבוהה מאוד

תאור הממצאים:

מכלול המערות וחללי הקבורה המצויים בחלקו התחתון של גיא בן הין, ליד מפגשו עם נחל קדרון. משמעות השם: "שדה הדם". על פי המסורת הנוצרית, נקנה המקום בכספים שקיבל יהודה איש קריות בתמורה להסגרת ישו. מערכות הקבורה מסועפות ומפוארות ביותר ומיוחסות לתקופה ההרודיאנית. בדפנותיהן של רבות מהמערות חקוקים צלבים – עדות לשימוש במערות בתקופה הביזאנטית ובימי הביניים. בקצה הצוק, חצובה מערה המכונה בערבית 'פרדוס א-רום' ובה חדרים מעוטרים. בתקופה הצלבנית נבנה באתר מבנה קמרונות ששימש כמבנה קבורה לצליינים נוצרים שנפטרו בעת שהותם בירושלים. גופות הנפטרים הוטלו לחלל זה דרך פתחים בתקרת המבנה, כמו כן רווח המנהג ליטול עפר ממקום זה לבתי קברות באירופה. המקום חדל לשמש כאתר קבורה בשנת 1890. סמוך למבנה הצלבני: מנזר אונופריוס הקדוש (מנזר יווני אורתודוקסי). אולם התפילה בנוי בתוך חלל תת קרקעי ששימש כמערות קבורה יהודית. בתחומי המנזר מצויות מערות קבורה רבות.

המבנה הצלבני: קמרונות ופתחים

תקופות: הרודיאנית, ביזאנטית, צלבנית.

רמת השתמרות: גבוהה.

ממצא מיוחד: גלוסקמאות, עיטורים, כתובות.

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

יחס אתר-סביבה:

הן המבנה הצלבני, והן המנזר, בולטים היטב ביחס לסביבתם במבט מרחוק. אולם ההזנחה, חפירות השוד, ערימות האשפה הסמוכות והעדר שבילי גישה מוסדרים משאירים את האתר "מחוץ לתחום" לכל המעוניין לבקר בשרידים עצמם.

נגישות: למנזר: גבוהה. למבנה הקבורה: נמוכה מאוד בהעדר דרך מוסדרת. הזמינות לשרידים בתחום המנזר: בתיאום מראש ובהתאם לשעות הביקור.

שימור:

מצב השתמרות: בינוני/גרוע. באתר לא בוצעו עבודות שימור. חלק ניכר מהאתר מכוסה בשפכי פסולת ועפר. המבנה הצלבני מוזנח ומלוכלך וכן ניכרת בעיית יציבות. עשבייה גבוהה גדלה באתר.

טכנולוגיות: חציבה בסלע

מסקנות:

לאתר חשיבות רבה מכל הבחינות: מבחינה היסטורית/דתית, מבחינה תרבותית וטכנולוגית ומבחינות נוספות.

1. יש לבצע עבודות שימור וייצוב של המבנה הצלבני (מבנה הקמרונות), וכן לדאוג לכך שעבודות תחזוקה יבוצעו באופן שוטף.

2. על האתר להשתלב בתכנון הכולל של גיא בן הינום. אין לאפשר פיתוח סביבת האתר ללא האתר עצמו.

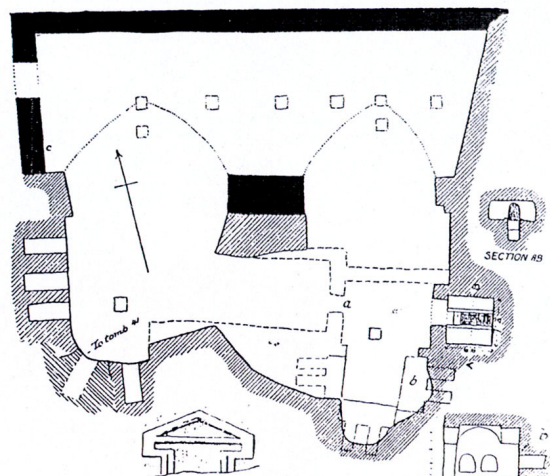
3. יש להקפיד באופן מיוחד על מניעת בנייה בלתי חוקית סמוך לאתר.

4. יש להסדיר אמצעי בטיחות באתר בדחיפות.

היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה: האתר מצוי בגיא בן הינום (63) וצופה לעיר דוד (81) ולהר ציון (59).

ייתכנות תיירותית: גבוהה. ברמה עירונית, לאחר פיתוח האתר.

ערך ארכיאולוגי מיוחד	ערך היסטורי
ערך דתי-תרבותי	ערך אדריכלי/טכני
מייצג תקופה	ערך נופי
נדירות	רמת השתמרות
מקבץ	פגיעות

תכנית, מתוך: שילר אלי, קרדום ד' 112-120

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [102] אתר 482
ועדה לקביעת גני עתיקות בירושלים אתר 4 עמ' 23
שילר אלי, קרדום ד' 112-120
זיסו 1996
קלונר 1980: 61-65
אביגד 1956 ציור 25
אריאל 85-87 עמ' 232-233

Tobler 1853-1854 2:237-260

Macalister 1900 No. 42,65

Baedeker 1876 No. 13

ממלא הנתונים:

תאריך עדכון: חורף 2003

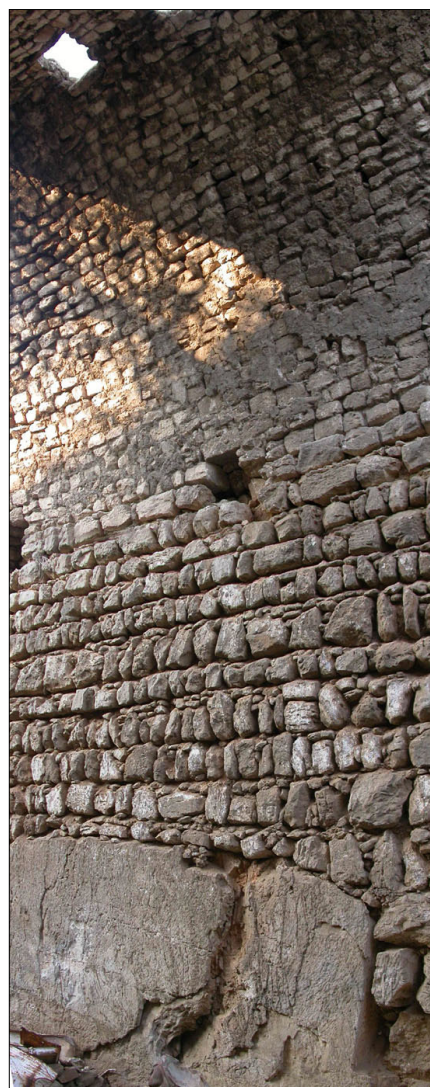
שחר פוני - אדריכל
גיון זליגמן - ארכיאולוג

מראה כללי. מתוך: "ירושלים - מדריך לגן הארכיאולוגי"

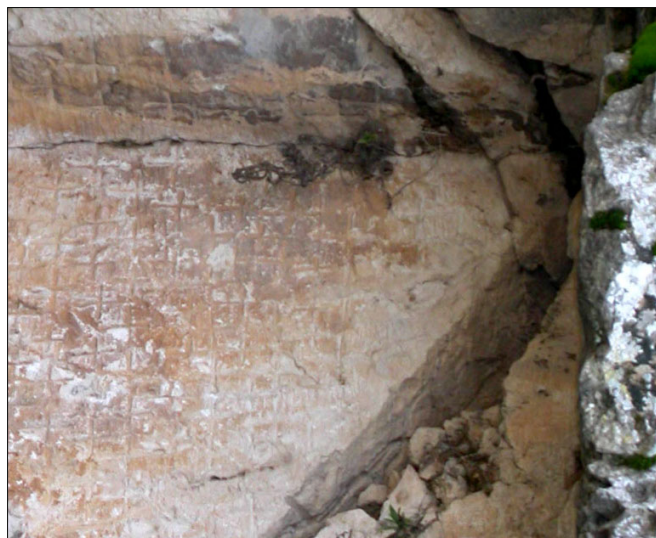
מערת קבורה: פנים

המבנה הצלבני: קיר צפוני

מנזר אונופריוס, מראה כללי.
מתוך: "ירושלים - מדריך לגן הארכיאולוגי"

סימני צלבים חרותים בסלע